

Paragraf 143

Ärendenummer UAN2022/631

Svar på ledamotsinitiativ från Moderaterna om lunch för pensionärer/seniorer på skolor

Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att under 2 år genomföra ett försök med att erbjuda pensionärer lunch i Westerlundska gymnasiet och i två valfria kransortsskolor.

Särskilda yttranden

Särskilt yttrande från Socialdemokraterna

Socialdemokraterna yrkar bifall till förvaltningens förslag men är positiva till att vidare utreda en försöksverksamhet med måltider för äldre i skolmatsalar. Vi menar dock att det ligger utanför Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvar att hantera. Vi menar att frågan bör hanteras som i t ex Västerås, där motsvarande verksamhet redan finns på plats. I Västerås har det kommunala pensionärsrådet (KPR) haft en aktiv roll och det var sedan Äldrenämnden som gav de sociala nämndernas förvaltning i uppdrag att starta försöksverksamheten. Så bör ske också i Enköping.

Solweig Eklund (S)

Johan Enfeldt (S)

Tina Löfgren (S)

Beskrivning av ärendet

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 maj 2022 § 110 att skicka ett ledamotsinitiativ från Mats Flodin (M) på beredning till förvaltningen. I ledamotsinitiativet föreslås att förvaltningen ska ta fram ett förslag för hur pensionärer/seniorer i Enköping skulle kunna erbjudas att köpa och äta lunch på de kommunala skolorna.

Förslaget kommer också utifrån en interpellation som besvarades på kommunfullmäktige den 14 mars 2022 § 26. I interpellationen ställs fråga om möjlighet för pensionärer att få äta lunch i kommunens skolor. Interpellanten beskriver att det finns många pensionärer som lever i ofrivillig ensamhet och att det kan bli märkbart speciellt vid måltider. Något som skulle kunna minska det är att erbjuda lunch i skolor. Vidare anför interpellanten att det finns forskning som visar på positiva effekter när olika generationer möts.

Utbildningsförvaltningens bedömning**LUNCH PÅ SKOLOR FÖR PENSIONÄRER I ANDRA KOMMUNER**

Det finns flera exempel på kommuner som erbjuder pensionärer att äta lunch på grundskolor, bland annat Uppsala kommun och Västerås stad.

I Västerås stad så väcktes frågan om möjlighet för äldre, som bor långt från servicehus att kunna äta lunch i skolor, av det kommunala pensionärsrådet (KPR). Äldrenämnden i Västerås beslutade i augusti 2013 att ge sociala nämndernas förvaltning i uppdrag att starta en försöksverksamhet där man erbjöd lunch till äldre personer på två av stadens kommunala skolor. Syftet med försöksverksamheten var att äldre som hade långt till en restaurang på ett servicehus skulle få möjlighet att äta lunch på en skola. Det skulle i sin tur möjliggöra social gemenskap mellan generationerna. I Västerås stads rapport "Äldres möjlighet att äta lunch i skolmatsalar – Projektuppföljning" beskrivs att de skolor som valts till projektet är två skolor som finns i områden där det saknas servicehus och därmed servicehusrestaurang. I rapporten framgår att de äldre som, under pilotprojektet, ätit lunch på skolorna har tyckt att maten har varit god och uppskattad. Idag finns möjlighet för äldre att äta lunch på fyra kommunala grundskolor (det finns ca 40 kommunala grundskolor).

Även i Uppsala kommun så startade det genom ett projekt. Det var dåvarande äldreförvaltningen som genomförde pilotprojektet. Syftet med projektet var att seniorrestaurangsverksamheten skulle utökas så att det gavs möjlighet att äta seniorlunch på flera platser i kommunen (främst landsbygden). Ytterligare ett syfte var att skapa socialt forum för att minska äldres upplevelse av ensamhet. Det var tänkt som ett pilotprojekt som skulle pågå under tre månader. Det fick dock avbrytas tidigare på grund av pandemin. Under tiden som projektet pågick fick det positiv respons från skolor och äldre. Idag erbjuds seniorluncher på 19 kommunala grund- och gymnasieskolor (det finns ca 70 kommunala grund- och gymnasieskolor).

UTBILDNINGS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDENS MÖJLIGHET ATT ERBJUDA LUNCH TILL PENSIONÄRER PÅ SKOLOR

Som beskrivits ovan finns det exempel på kommuner som möjliggjort för pensionärer att äta lunch på skolor. Frågan är dock inte helt enkel. En svårighet som uppstår är att erbjudande av skollunch till andra än barn och elever inte kan anses rymmas inom utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens (UAN) reglemente. Intentionen i interpellationen gör att det snarare får anses hamna inom kommunstyrelsen ansvarsområden. Detta utifrån att kommunstyrelsen i reglemente har det övergripande ansvaret för social hållbarhet. Om det inte anses hamna inom

social hållbarhet behöver det ses över vidare inom vilken nämnds ansvarsområde frågan hamnar.

BEDÖMNING OM PLATS OCH PERSONAL

Rektorer på de kommunala grundskolorna beskriver att det redan idag är trångt i skolans matsalar. Det är svårt att utifrån utrymme erbjuda att några andra än skolans elever äter lunch där. På någon skola skulle det eventuellt vara möjligt att, utifrån utrymme, erbjuda lunch efter att skolans elever har ätit. Dock skulle en sådan lösning innebära att måltidspersonalens arbetsuppgifter skulle bli förskjutna vilket skulle påverka arbetstiden. När elevernas lunch är avslutad ska personalen städa och förbereda mellanmål. Bedömningen är att antalet medarbetare eventuellt skulle behöva utökas om lunch till andra än skolans elever skulle erbjudas efter att eleverna ätit.

Det är tekniska nämnden som är ansvarig nämnd för kommunens måltids- och städservice. Det är avdelningen måltidsservice på stadsbyggnadsförvaltningen som ansvarar för kommunens kök inom skola och förskola.

TRYGGHET OCH SÄKERHET I SKOLAN

Om lunch för pensionärer i skolans lokaler skulle erbjudas finns också aspekter kopplat till trygghet och säkerhet som behöver tas hänsyn till.

KOMMUNENS MÖJLIGHETER TILL LUNCH FÖR PENSIONÄRER I SKOLOR

Förvaltningen vill också göra ett medskick att det finns vissa regleringar i kommunallagen som kan påverka möjligheterna att erbjuda lunch till pensionärer på skolorna. Det kan till exempel handla om likabehandlingsprincipen, självkostnadsprincipen och kommunens möjlighet att bedriva näringsverksamhet. Även i konkurrenslagen finns bestämmelser som bör ses över om de påverkar möjligheten.

FÖRVALTNINGENS SLUTSATS

Förvaltningens bedömning är att uppdraget om lunch till pensionärer inte ryms inom utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens reglemente. Om frågan ska utredas vidare så bör den utifrån interpellationens intentioner snarar hamna inom kommunstyrelsens reglemente eller ses över inom vilken nämnds ansvarsområde frågan hör hemma. Bedömningen är vidare att det utifrån dagens lokaler kan vara svårt att erbjuda lunch till andra än skolans elever. Ett sådant erbjudande kan också innebära att det behövs en utökning av måltidspersonal.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - Svar på ledamotsinitiativ från Moderaterna om lunch för pensionärer/seniorer på skolor, daterad 2022-08-19
Bilaga 1 Ledamotsinitiativ om lunch för pensionärer/seniorer på skolor
Bilaga 2 Protokollsutdrag från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden den 18 maj 2022 § 110

Utbildningsförvaltningens förslag till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden avslår ledamotsinitiativet utifrån att det inte ryms inom nämndens ansvarsområde.

Utskottets beredning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott 31 augusti 2022.

Utskottets förslag till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott lämnar över ärendet till utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden utan eget ställningstagande.

Yrkanden**Yrkande från Mats Flodin (M)**

Att under 2 år genomföra ett försök med att erbjuda pensionärer lunch i Westerlundska gymnasiet och i två valfria kransortsskolor.

Yrkande från Margareta Ekblom (Nystart Enköping)

Nystart Enköping yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut samt att beslutet kompletteras med följande text. "Nämnden är positiv till förslaget och vill gärna genomföra det i samarbete med annan nämnd förutsatt att de praktiska problemen går att lösa."

Yrkande från Solweig Eklund (S)

Solweig Eklund (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Beslut i ärendet ajourneras för att hanteras efter eftermiddagens kaffepaus.

Ordföranden ställer proposition med förvaltningens förslag till beslut, sitt eget yrkande samt yrkandet från Nystart Enköping om att Nystart Enköping yrkar på beslutet kompletteras med följande text. "Nämnden är positiv till förslaget och vill

gärna genomföra det i samarbete med annan nämnd förutsatt att de praktiska problemen går att lösa.”

Ordförande frågar nämnden om den godkänner uppställd propositionsordning och finner att så är fallet.

Ordförande ber nämnden att genom acklamation besluta.

Ordföranden finner att nämnden beslutar att under 2 år genomföra ett försök med att erbjuda pensionärer lunch i Westerlundska gymnasiet och i två valfria kransortsskolor.

Kopia till:
Kommunstyrelsen; ks.dia@enkoping.se